

TISKOVÁ ZPRÁVA

Česká medaile 19. století

Výstava bude probíhat v hlavní budově
Muzea hlavního města Prahy, Na Poříčí 52, Praha 8
od 9. září do 22. listopadu 2009.

Výstava ČESKÁ MEDAILE 19. století v Muzeu hlavního města Prahy seznámí širší laickou, ale i odbornou veřejnost s početným souborem medailí a medailových razidel, uložených ve sbírkových fondech muzea a dokumentujících českou medailérskou tvorbu od konce 18. století do prvních let 20. století.

Sbírka Muzea hlavního města Prahy - obsahující dnes okolo dvou a půl tisíce kusů medailí a medailových razidel - vznikala postupně již od založení muzea v roce 1881 v několika vlnách a na jejím utváření měli podíl, kromě pracovníků muzea, i významní představitelé české numismatiky, jakými byli například Rudolf Chaura a jeho syn Karel Chaura či Bedřich Přibil.

Těžiště medailové sbírky Muzea hlavního města Prahy leží v období 19. a počátku 20. století a tematicky je vázáno právě na naše hlavní město. Vzhledem k této okolnosti a rovněž k faktu, že sbírka nezahrnuje zdaleka všechny v Praze či dokonce v Čechách vytvořené medaile sledovaného období, bylo třeba doplnit tuto kolekci pro potřeby výstavy některými zápůjčkami ze sbírek Národního muzea a Uměleckoprůmyslového muzea v Praze. Politický, hospodářský, kulturní a spolkový život zejména ve východních Čechách je zde navíc dokumentován významným souborem medailí, zapůjčeným z Městského muzea v Hořicích.

Česká medailérská tvorba 19. století je na výstavě rozdělena do dvou základních časových úseků.

První období (1795 - 1856) je charakterizováno medailérskou tvorbou rytců Antona Guillemarda, Franze Stuckharta, Josefa Václava Lauffenböcka, Josefa Lercha a dalších, kteří byli zaměstnáni v pražské mincovně. Jejich medailérská činnost byla spojena buď s přímou vládní objednávkou, nebo se týkala jejich soukromých aktivit. Medaile vzniklé na vládní objednávku byly vydávány na počest příslušníků panovnického rodu, např. při korunovacích, při sňatcích, návštěvách Čech, úmrtích a rovněž při významných politických událostech. Dokonce jako odměny za píli – jakési školní prémie, či aktivitu při prosazování vládní politiky (např. Česká očkovací komise). Tomu odpovídal jejich vnější vzhled a umělecká kvalita.

Medaile vydávané soukromě vznikaly na základě objednávky soukromých osob z okruhu šlechty či vyššího duchovenstva a pak na základě osobní iniciativy jejich tvůrců. Tyto medaile tak tvoří širokou námětovou paletu medailí křesťanských, birmovacích, medailí ke jmeninám, svatebních medailí, medailí za věrnost, medailí kalendářových, medailí na oslavu ročních období, ale i medailí náboženských, oslavujících české patrony, či kultovní místa. Tyto medaile byly určeny k prodeji širší veřejnosti, zejména ze středních pražských vrstev, a od přelomu 18. a 19. století se staly oblíbeným „artiklem“, jak o tom svědčí dochované ceníky.

Spojující článek mezi prvním a druhým obdobím představuje rozsáhlé dílo Václava Seidana (1817 - 1870), které vychází z tradic medailérské tvorby rytců z okruhu pražské mincovny a významně se rozvíjející v průběhu padesátých a šedesátých let 19. století v prostředí vídeňského kulturního ovzduší, jež se stalo silným inspiračním zdrojem generace českých medailérů poslední třetiny 19. století.

Počátek druhého období české medailérské tvorby je spojen se zrušením pražské mincovny v roce 1856 a zákonem danou možností vzniku soukromých ražeben. Průběh sedmdesátých a zejména osmdesátých a devadesátých let 19. století je již spojen s nástupem nové generace českých medailérů: Václava Kříže, Karla Pátka, Karla Abrahama, Václava Šmakala atd., jejichž tvorba je odrazem postupné kulturní, hospodářské a politické proměny české společnosti, doprovázené rostoucím národním sebevědomím. Vnější výrazem těchto trendů byla řada prezentací, které vyvrcholily velkými pražskými výstavami, především Jubilejní výstavou v roce 1891 a Národopisnou výstavou v roce 1895.

Přelom 19. a 20. století byl obdobím uměleckého přerodu. Na jedné straně končila éra historismů a eklekticismu, na straně druhé začínalo období secese, uměleckého stylu, který silně ovlivnil i českou medailérskou tvorbu prvního desetiletí 20. století. Nejvýznamnějším představitelem nastupujícího uměleckého směru byl v rámci české medailérské tvorby Stanislav Sucharda, jehož dílo završuje českou medailérskou tvorbu 19. století a stojí na počátku nového chápání medaile jako svébytného uměleckého artefaktu, bez nutné návaznosti na tradiční ideové zdroje.

*U příležitosti výstavy byla vydána Muzeem hlavního města Prahy a Nakladatelstvím KANT doprovodná publikace **ČESKÁ MEDAILE 19. století**, jejímž autorem je Jiří Lukas, kurátor výstavy. Katalog obsahuje informace o všech vystavených medailích s jejich popisy, doplněné fotografiemi lícních a rubních stran ve skutečné velikosti, údaji o použitém materiálu, rozměrech, technice zhotovení a údaji o základní referenční literatuře. Většina popisů medailí je doplněna poznámkami, týkajícími se okolností jejich vzniku. Součástí katalogu jsou rovněž krátké, heslovité životopisy medailérů s odkazy na další odbornou literaturu. Podrobné popisy, na výstavě prezentovaných medailových razidel, byly již vydány samostatně.*

Po dobu konání výstavy bude možné v prodejně muzea zakoupit katalog za zvýhodněnou cenu.

Česká medaile 19. století

Autor výstavy: Jiří Lukas

Překlad: Vlastimil Novák

Architektonické řešení: Jan Polášek

Grafika: Jiří Sušanka

Produkce: Bohumila Křížová

Registrátor: Renata Gallová

Exponáty zapůjčily: Městské muzeum Hořice, Národní galerie v Praze, Národní muzeum v Praze, Národní technické muzeum v Praze, Uměleckoprůmyslové museum v Praze

Fotografie: Jan Vrabec

Stavba: Roman Bártů

Aranžérské práce: Eliška Braidlová

Osvětlení: Etna i Guzzini

Kontakt pro bližší informace:

Věra Hloušková
Muzeum hlavního města Prahy
Kožná 1/475
110 Praha 1
T + 420 221 012 933
M+ 420 603 888 053
F+ 420 224 214 306
hlouskova@muzeumprahy.cz
www.muzeumprahy.cz